

Vindkraft i Töjby, Träskböle

Foto Markus Norrback

Planeringen av vindkraftsparker

Intresset för etablering av vindkraftsparker i Närpes är stort både bland vindkraftsbolag och markägare. Vindkraftbolagens stora intresse beror på att Finland beslutat att stöda vindkraft med inmatningstariffer samtidigt som det råder gynnsamma vindförhållanden längs kusten. För markägarna kan etablering av vindkraftsparker ge betydande tilläggsinkomster. Också för staden är etableringarna viktiga inte minst med tanke på skatteinkomsterna. Det är också positivt för sysselsättningen, stadens image och inställning till förnyelsebara energiformer. Men som med all annan markanvändning bör också utbygget av vindkraften ske kontrollerat enligt gällande lagstiftning.

Markanvändnings- och bygglagen (MBL) och den kompletterande förordningen (MBF) innehåller ett planläggnings- och tillståndssystem som sätter ramarna för såväl vindkraftsutbyggnad som allt annat byggande. Systemet för planering av områdesanvändningen som avses i MBL består av riksomfattande mål för områdesanvändningen samt av översiktliga planer (landskapsplaner och generalplaner) och detaljerade planer (detaljplaner). Landskapsplanen utarbetas av landskapsförbundet och fastställs av miljöministeriet medan general- och detaljplaner uppgörs av kommunerna. Systemet för planering av områdesanvändningen är en helhet där varje plannivå

har sin egen uppgift. "Landskapsplanen skall tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas" (MBL 32 §). En central princip för ett fungerande planeringssystem är att en översiktlig plan bör ses som en anvisning när en mera detaljerad plan utarbetas eller ändras. Ett vindkraftsområde som anvisats i landskapsplanen och dess avgränsning anvisas sålunda noggrannare i kommunplanen utgående från mer detaljerade utredningar. Omfattningen och lokaliseringen av de vindkraftsområden som anvisats i landskapsplanen kan i en mer detaljerad plan ändras förutsatt att de centrala lösningarna och målen i landskapsplanen inte äventyras. Ytterligare en förutsättning för godtagbar avvikelse är att området enligt landskapsplanen inte har anvisats till ett annat ändamål som förhindrar vindkraftsutbyggnad. En godtagbar avvikelse kan dock inte innebära att man avviker från landskapsplanens centrala principer och inte heller att man avviker från en förläggingsplats som särskilt har granskats i landskapsplanen (Källa: Miljöförvaltningens anvisningar 2012: Planering av vindkraftsutbyggnad).

Österbottens förbund utarbetar som bäst en etapplandskapsplan 2 över "Förnyelsebara energiformer och deras placering i Österbotten". En utredning över lämpliga vindkraftsområden färdigställs under detta år och kommer att ligga till grund för etappla-

nen. Enligt förbundets tidtabell kommer förslaget till etapplandskapsplan att presenteras och framläggas i kommunerna i februari 2013 och godkännas av förbundsfullmäktige i slutet av år 2013 varefter planen skall fastställas av miljöministeriet. För att spara tid kan kommunerna samtidigt som etappplanen presenteras i februari påbörja generalplaneringen av vindkraftsparker för de områden som ingår i förslaget till etappplan 2. För en del av A-klass områdena har planeringen redan påbörjats. Delgeneralplanen för Norrkogen har godkänts av stadsfullmäktige hösten 2012. Eftersom det inlämnats besvär över planen kommer dess laglighet att prövas av förvaltningsdomstolen. I Pörtom har, på vindkraftsbolagens initiativ, generalplaneringen av Pilkbacken området påbörjats. Ett motsvarande område finns också i Kalax där planeringen kunde påbörjas.

Enligt första utkastet till etappplan 2, som var offentligt framlagt i kommunerna 16.1 – 17.2.2012, har gränsen för regionalt eller nationellt betydande vindkraftsområden satts till 6 vindkraftverk eller fler. Vindkraftsområden med 5 eller färre kraftverk ingår inte i planen eftersom de anses vara av lokal betydelse och behandlas på kommunal nivå. Övre gränsen kommer troligtvis, i nya förslaget till etappplan 2, att ändras till 10 kraftverk. Detta ger möjlighet för kommunerna att uppgöra

delgeneralplaner för mindre vindkraftsparker som inte ingår i landskapsplanen, förutsatt att områdena i övrigt är lämpliga för vindkraft.

En lagändring av MBL, som förkortar planeringsprocessen, trädde i kraft 1.4.2011. Enligt denna lagändring kan bygglov beviljas för uppförande av vindkraftverk med stöd av en generalplan med rättsverkningar om det i planen särskilt bestäms att planen får användas som grund för beviljande av bygglov. I dylika fall behövs således ingen detaljplan, som ytterligare skulle förlänga processen med minst ett år.

Byggande av ett mindre antal vindkraftverk kan också förverkligas utan generalplan (=avgörande om planeringsbehov, MBL 137§). Enligt miljöförvaltningens direktiv kan högst 2–6 vindkraftverk byggas utan plan. På antalet inverkar om området har anvisats i landskapsplanen som vindkraftsområde och om det för området finns betydande behov av samordning eller är känsligt för effekterna av utbyggnaden av vindkraft till exempel gällande naturvärden eller landskapet. I Träskböle har beviljats bygglov för fem mindre vindkraftverk (sammanlagt 2,75 MW) med stöd av detta.

Bo-Erik Liljedal
Planläggningsingenjör i Närpes stad